

АРХИВ

ص ۹

آذربایجان ادبیاتی

میرزا شمس‌الدین واضح

اون اوجونجی عصره هجری

مؤلفی : سلمان ممتاز

ترجمه و تکرار طبعی حقیقی مؤلفه عامدور

دومونیت نشریالی

باکو ۱۹۲۶

1926

8(09)

صای ۹

36411111

۲-64

834.362.09

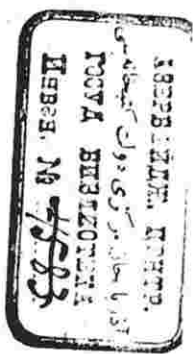
M 88

آذربایجان ادبیاتی

میرزا شهنج واضح

اون او موغنی عصر هجری

مؤلفی : سلمان ممتاز

1845

17486

مؤلفی : سلمان ممتاز

باکو - 1926

01655

میرزا شفیع واضح

اون اوچونجی عصرک ایلک یاریندا آذربایجان تورکلرینی آوروبایلارا تانیدان و اونلارک نظر دقلرینی آذربایجان ادبیاته جلب ایتمکه موفق اولان ادیب و شاعرلریمزک اڭگور کلمی سی مشهور (میرزا شفیع) در. و (میرزا شفیع) ک ده بوتون آوروپا و بالخاصه آلمانادا شهرت کسب ایتمه سنه سبب اولانلارک بیرنجی سی (میرزا شفیع) ک ئوز شاگردی بولونان (فریدریخ فون بودینشتدت) در. بو ذات آلمانانک (هانتووهر) آ دنلو شهرینده دوغولمش بیر آلمان شاعریدر که، میلادی (۱۸۴۴) ده قافقاسیا جانشین (جنرال تینگاردت) ک تکلیفه گوره قافقاسیایه گله رکه (تفلیس) ده کی (اوجینسکی اینستوت) ده معلم و یاخود و مدیر تعین ایدیلمشدر.

В 1844 г. по приглашению кавкасского наместника, генерала Нейтгардта, он принял должность учителя Тифлисского Учительского Института.

(Брокгауз ефрон том. 7. стр. 212.)

اشبو تاریخدن اعتبارا (بودینشتدت) (میرزا شفیع) ایله گوروشمش و میرزا شفیی ده همان اینستوته معلم تعین ایدیرمشدر. (میرزا شفیع) معلمک وظیفه سنی ایها ایدرکن هم گنج معلماره هم ده خصوصی اولراق (بودینشتدت) ده درس ویرمشدر. (بودینشتدت) تورک و فارس دیلرینی (میرزا شفیع) دن اوگرنمشدر. (میرزا شفیع) ک همان (اینستوت) معلم لریندن (غریغوروف) قاملیالی بیر ذات ایله برابر روس و تورک دیلرینده یازدیقلاری مشترک بیر (درس کتابی) ده واردر که (تبریز) شهرینده داش باسماسی ایله باسیلمشدر. (ندسه بودینشتدت) ک بیر مدت قافقاسیا با خصوص (تفلیس) ده اقامت ایتمه سی بعضی مستشرق و مورخلری متردد برامشدر. بونلارک بیر قسمی (میرزا شفیع) ی (هانتووهر) لی بیر نمسه و عین زماندا ینه (کتجه) لی بیر تورک عد ایدیورلار. دیگر بیر قسمی ایسه اونی ابرانی بیر (فارس) و یاخود موهوم بیر سیما سانه ادا درلار.

(هانتوود) لی عد ایدر نلر (میرزا شفیع) ایله (بودنشتدت) ک هر ایکی سنی
بیر شخص و بیر سیما کبی دوشونمگده درلر.
از جمله:

«Какъ известно Мирза не перс а турок из Ганджи
или вернее немец из Ганновера.»

(Ист. Иссл. А. Мюллер том 3. Стр. 3.)

آذربایجان ادبیاتدن بحث ایدرکن (بروفیسور قریمسکی) ده (میرزا شفیع) ک
حقیقه آشاغادا کی سطرلری یازیور.

«Одно из имен, Мирза Шафи Елизаветпольский, чрез-
вычайно популяризовано в Германии Боденштедтом»
(История турции и ея Литературы А. Крымского, том. 1
стр. 140.)

(بروقا ئوز یفرون) ده قاموس الاعلامک (۷) نجی جلدینده (بودنشتدت) ک
فضیلتارندن بحث ایتدیگی سیرادا (میرزا شفیع) کتابک (۱۲۳) دفعه طبع و
نشر ایدیلدیگی سوله، رک اشبو سوزلر ایله مسئله بی یتریور.

«Своим необыкновенным успехом эти песни обязаны
мастерству языка, чисто восточному колориту и добродуш-
ному юмору мнимаго автора, который был учителем Боден-
штедта по персидскому языку»

(Брокгауз и ефрон том 7. ст. 212.)

شبه و ترددره قارشو بو سطرلری قارالاماقدان مقصدیمز آذربایجانلی (میرزا
شفیع) ی میدا جبقارما قدر. تقریبا (۱۲) ییل بوندان اقدم (گنجه) شهرینده
بولدیغیمز بیر یازما (جونک) ایجریسنده (میرزا شفیع) شعرلرینک بیر نیجه پارچا-
سنا تصادف ایتدیک. او (جونک) مشهور (میرزا مهدی ناجی) تخلصک توبلادینی
و یاخود توبلاندینی بیر مجوعه در. اورادا گورونن (میرزا شفیع) اثرلرینی
اهمیتلریندن دولایی (قلیسه) ایتدیبره رک و (قلیسه) لری منلری ایله برابر بو
کتابچایه کوچورمگه قرار ویردیک. او اثرلر (میرزا شفیع) مسئله نه بووک
یاردیم ایدرک بیر چوق معلومات ویرمه ده درلر که خلاصه سی بونلاردر.

(۱) میرزا شفیع موهوم دگل، صنعتکار بیر آذری شاعریدر.

(۲) عرفا تور کدر.

(۳) هانتوود) لی بوق (گنجه) ایدر.

(۴) آتاسنک آدی (صادق) در.

(۵) تخلصی واضح) در.

(۶) شیخ ابراهیم (ناصر) و میرزا مهدی (ناجی) ایله معاصر، هم ده رفیقدر.

(۷) بیر مدت (تفلیس) ده ده یاشامشدر.

(۸) میرزا شفیع تور کجه سوله دیگی کبی فارسجادا شعرلر سوبلیوزمش.

ایمدی بو معلومات اوزرینه (میرزا فتحعلی آخوند اوف) ی تبلیغ ائمه سبه
برابر (غریفورف) ایله یازدینی (کتاب) ده اضافه ایدیلیرسه آرتیق مسئله
ییش اولور. (میرزا فتحعلی) ئوز ایله یازدینی ترجمه حالده (میرزا شفیع) دن
آزاجیق بحث ایدرک اونک (آلمانیا) دا مشهور اولدینی سوبلیور. (بروقا -
ئوزیفرون) ده (میرزا شفیع غزللری) نک (برلین) شهرینده (۱۲۳) مرتبه طبع و
نشر ایدیلدیگی قید ایدیور. (عین اثر عین صحیفه) اخیرا الیمزه کیچن مطبوع
دیگر بیر نسخه دن ایسه داها حقیقی معلومات الده ایدیله بیلر. (۱۶۷) دفعه
باسیلان بو کتاب (نمسه) دیلینده اولاراق (۱۰۶) صحیفه دن عبارتدر. (میرزا
شفیع) ک عاشقانه غزللری آدیله آدلانیلمش بو اثر مقدمه دن باشقا (۱۰۱) پارچا
شعری حاویدر. کتاب اشبو سلیقه ایله طبع و نشر ایدیلمشدر.

(۱) بودنشتدت طرفدن نظما یازیلان مقدمه (۱۳) صحیفه. سوگرا

حصه لره بولونیور.

۱) نجی حصه (زایخا) با عائد شعرلر	(۱۵) پارچا
۲) نجی حصه (شکایت)	(۱۳) پارچا
۳) نجی حصه (شراب، ایله عشرت)	(۷) پارچا
۴) نجی حصه (حکیمانه غزللر)	(۳۳) پارچا
۵) نجی حصه (تفلیس و دیگر شعرلر)	(۲۳) پارچا

ناشری: ره ف، دیققر.

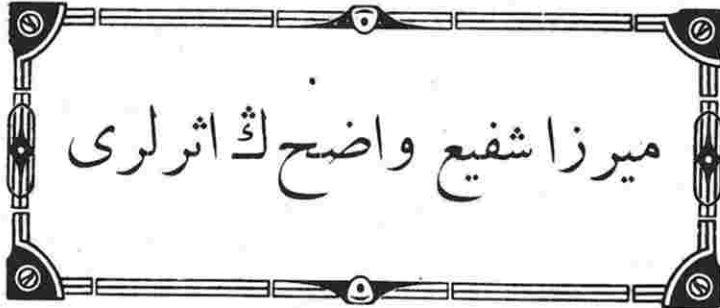
تیرازی: ۲۶۷ بیگدن ۲۶۹ بیگه کبی.

محل طبعی: بیرلین شهری.

ميرزا شفيع) باره سنده (۱۹۲۰) نيمان تاريخلى چيقان «قور تولوش» مجموعە سنده كىچىك بير مقاله بازاراق طبع ايندير مشدك. و (ميرزا شفيع) ى ايرانلى عد ايدن (فريدون بك كوچرلنيسكى) يە دە (آزاق بىكلى عبدالله بك) ك شهادتى ايله اومقاله بى اوقوبوب يا گلديغنى دە آ چيقجانا سويلمشديم. اميد ايدەرمكە توركو- لوزى قورولتايى آذربايجانك ك نامدار ادب و شاعرلرئندن بونونان (ميرزا شفيع) ى ييزە داها ابى و داها اطرافلى تانتماق الفاتده بولوناچا قدر.

سلمان ممتاز

باكو: ۳۱ يانوار ۱۹۲۶

روز خنده نقرش عظیم در بجه دروم میرا شمع یک نظر بود که عباتق آفا گفته است
 با هم خواستیم بهان پیک قافیه خیز در دست بکنیم اول مرحوم میرزا این فردا فرمود
 سبز پوش و مشرق دمک خاشاک کوبید و آنج سو عمرانه کی طور شکلین کویستور
 تعیین المشرق سینه اول چشم جلا دنگ حاجی حابه قصدتیک لر محمود شکلین کویستور
 جسم زدن مجاز بجز یک دندان ناله که باقی بید بر بندرتنم ضهور شکلین کویستور
 خط خسار کایت به تاریخ سنگ ملکنی بر خیزه بنهر خیزه مور شکلین کویستور
 کور سرگی مرد مسکیک نقودین بر آید شیخ عاقبت کون دلور کیم کور شکلین کویستور
 تیلک کوی حکم تیلک تیلک سبب شیخ فی المشرق عاقان که منصور شکلین کویستور
 کعبه با دیک تک زویم سانه قار بهودیم شیخ در غشقا و عرش نخور شکلین کویستور
 دین و دل نقدینی ایشا زینیه ناصح تا کنگ شیخ بر حقر تحفه اید مور شکلین کویستور

(قلیسه نك متنی)

روزی چند نفر نشسته بودیم در در هجره مرحوم میرزا شفیع بك نظمی بود که . . . (۱) عباسقلی آقا گفته است ما هم خواستیم بهمان سبك و قافیه چیزی درست بکنیم اول مرحوم میرزا ابن فردرا فرمودند

واضح - سبز بوش اولمش قدنك رخسار آتش كونیه
موشی عمرانہ كویا طور شكین كوسترور
ناجی - نغین آلمش دسته اول چشم جلا دنك سنك
جانه قصد ایتمك دلر مخمور شكین كوسترور
ناجی - جسم زاریمدن چخار هجرنك الدن ناله لر
یله بر تندر تم طنبور شكین كوسترور
ناجی - خطر رخسارنك ایدوب تاراج حسنك مانكنی
بر خرابه شهر ایچده مور شكین كوسترور
شیخ - كوز سرشکی مردمك (۲) نيك نقطه سین بر باد ایدوب
عاقبت بر کون اولور کیم کور شكین كوسترور
شیخ - تله کوننكم تبللر (۳) ایله آ سیلوب تیلدر سب
فی المل باحقان که منصور شكین كوسترور
شیخ - کهر بادیک رنك زردیم ساتمقای بیوده کیم
درد عشقه اوغرامش رنجور شكین كوسترور
شیخ - دین و دل تقدینی اینار ایسه ناصح نانك ایماس
بر محقر تحفه ایله مور شكین كوسترور

(۱) بورادان بیر کلمه بوزولم شد در قرینه ایله (حاجی) کلمه سی اولدی فی آغلاشلیبور.
(۲) نسخه: مردمنت نيك.
(۳) نسخه: تبلر.

مکلام میرزا شفیع کبک
الکجه جه مار دوق زانلی
بیکه ات قدی غریزه مشهور
از سر غزوه جز عین نه در میرس
باز نزل هه جوجت دلدار کوی
تا زمان دیر کیم کیم کیم
ماش فزح او کیم کیم کیم
چون کشته تیرت منقش بجوم
بلکه نه طغینس نانه نوره نوب کیم
کلکت و بیکار و تانا طرب
جز تاضیه زین باقی فی ایچ
سه نسبه زرات
واضح خاکساره بیوم
کشته نیش نانه نوب کیم

من کلام میرزا شفیق کنجی

ای که هم حجره مایی ورق زهد بشوی
 ویکه ثابت قدمی غیره عشق مجوی
 از من غمزده جز عشق رخ بار مبرس
 یا من دل شده جز صحت دلدار مکوی
 تا از آن دم که حریم دل من خلوت اوست
 فاش بینم رخ او کرنکریم بر همه سوی
 چرخ سرکشته نه آنست منقش بنجوم
 بلکه اندر طلبش مانده فرو غرقه بخوی
 روز کلکشت و بهار است و تماشای طرب
 خیز تاخیمه بزن بامی و نی بر لب جوی
 واضح از خاک سر آرد به نسیم در دوست
 کشته عشق بلی زنده توان کشت بیوی

و اینها
 هر زمان که آن قدر ناظر میکنی
 ده چهارم و برنده تر میکنی
 زین سخن زنگار مکن سخن از
 منم سخن زنگار مکن سخن از
 تو در این که چه بر این میکنی
 اگر چه مکن در این سخن از
 هر چه بشود به این سخن از
 هر چه بشود به این سخن از
 تا که حدیث بکنی میکنی
 در کلامت سخن میکنی
 گفته ها خوان آن و میکنی
 بزبان من سخن میکنی
 و در سخن از این سخن از
 در سخن از این سخن از

(فلیشه نك متنی)

وله ایضا

هر زمان کان قد بالا ز نظر میکذرد
 وه چها بر دل و بر دیده تر میکذرد
 منع این شیخ ز نظاره مکن کز رخ دوست
 توجه دانی که چه بر اهل بصر میکذرد
 ای که بر من گذری محو کنی از خویشم
 همچو خورشید که بر دور قمر میکذرد
 نو که چندین بکشی دامن از افتاده عشق
 دست کوتاه منت کی بکمر میکذرد
 کفته واضح از آن روهمه شیرین آمد
 بز بانس سخن از لعل شکر میکذرد

وله

شاهد خر که نشین زلف زرخ کرد باز
 نور حقیقت بدید از ظلمات مجاز

من کلام میرزا شافع کتبه

ای که همچو ماهی درق زده بشوی
 وی که ثابت قدمی غیره عشق میبوی
 از غم غمگینا جز عشق رخ یار میبوی
 با من دل شده جز صحبت دانه میبوی
 تا آن دم که صیرم دل من خلوت است
 فاش میبوی رخ او که گرم بر همه سوی
 چرخ کشته ز آفت منقش بنجوم
 بلکه اندر طلبش مانده فرد غرقه میبوی
 روز گلگشت بهار است دمانا و طرب
 خیز تا میبوی زین بامی دنی جلا میبوی
 واضح از خاک سر آلوده نسیم در اوست
 کشته عشق با زنده توان کشته میبوی

(قلیسه نك منی)

من کلام میرزا شفیع کنجه

ای که همحجره مایی ورق زهد بشوی
وی که ثابت قدمی غیره عشق مپوی

ازمن غمزده جز عشق رخ یار مپرس
با من دل شده جز صحبت دلدار مکوی

تا از آن دم که حریم دل من خلوت اوست
فاش بینم رخ او کر نکرم بر همه سوی

جرخ سرکشته نه آنست منقش بچوم
بلکه اندر طلبش مانده فرو غرقه بخوی

روز کلکشت بهار است و تماشا و طرب
خیز تا خیمه بزنی بامی و نی بر لب جوی

واضح از خاک سر آرد به نسیم در دوست
کشته عشق بلی زنده توان کشت به بوی (۱)

(۱) اشبو غزل (جونك) ده ایکی دفعه یازلدیفی ایچون بیزده ایکی دفعه
ساب ایتدیک.

ولا ایضا

هر زمان کان قدو بالا نظر میکند نو
سنم ای شیخ انظارا کن کر رخ اوست
ایکه بر منم کدزی محو کنی از خودتیم
تو که چندین بکشتی دامن از غاده عشقت
کفته واضح از آن رو همه سرن آمد
به زبان سخن از لعل و شکر میگرد

ولا ایضا

شاهد فر که نشین زلف ز رخ کو باز
دیده بنیدار اوست دست را غوش یار
صدر حریم قبول قبول از نور بر خاست
ترب محمود روز جزا این نداشت
نور حقیقت پدید از ظلمات مجاز
عشق آن سونیا حسن از آن سونوی
پیشش شمع دار سر کشتن از نور ساز
حاجت فریاد ز نیت کشته شمع ایاز

(قلیبه نك متنی)

وله ایضا

هر زمان کان قد و بالا ز نظر میگذرد
وہ چہا بر دل و بردیدہ تر میگذرد
منم ای شیخ ز نظارہ مکن کز رخ دوست
توجہ دانی کہ چہ بر اہل بصر میگذرد
ایکہ بر من گذری محو کنی از خویشم
ہمچو خورشید کہ بر دور فمر میگذرد
نو کہ چندین بکشی دامن از افتادہ عشق
دست کوتاہ منت کسی بکمر میگذرد
کفتہ واضح از آن روہمہ شیرین آمد
بز بانس سخن از لعل و شکر میگذرد

وله ایضا

شاهد خر کہ نشین زلف زرخ کرد باز
نور حقیقت بدید از ظلمات مجاز
دبده بدیدار دوست دست در آغوش یار
عشق از آن سو نیاز حسن از آن سوی ناز
صدر حریم قبول در خور هر خام نیست
بس بنشین شمع وار سربکش از سوز و ساز
تربت محمود داروز جزا این نداست
حاجت فردوس نیست کشتہ تیغ ابا ز

من کلام مرحوم میرزا شفیق بن دماق و واضح تخلص است
از نزاکت چمنی ایچوہ فرامان سنی
خوبی کز تورنگ تختہ سلطان سنی
صدق کئیابی قاسم صدقہ سرفراز سنی
بر باغشہ یار شو کہیم لایوہ جان سنی
بیکیہ تیر ترا اولور ولدوہ دستان سنی

حرکات رویشک تیر سہر سہر است
سب طرہ لعلک کشی و سیردی شکست
لالہ وانعہ اوب رویک ایچوہ سنی
اگر نخل قاش کوز اراک کز سیر سنی
یغندر و عسک کبار سیردہ تو کہ قان سنی

از ملک سیر نوزنگ کوندی مابد تمام
گلکہ و سیکدن اولور ت و نکا باوہ صرام
سیردہ سیر جلوه لہو نایلیہ و سیر قدہ قیام
کفر لعلک و انعب و پر حقوب ایچوہ صرام

بیایه لرتا کہ نذر کفر ایلیہ ایمان سوسنی
بو قدو قامتھا اطلد و غار ایار اشور
ایده کز نذہ لبیک لفظی سیر ایار اشور
سسی هر گلکہ سو در باشہ سو ایار اشور

اول کس کشته و دیوانہ و حیران سوسنی
کو کلمہ هر کو کلمہ چزار کسکھا سیر ایچوہ
سرد و فترہ کور قدر قہر کبک باغ کوز
غنی کز لرتا کلمہ ایچوہ قاسم ایچوہ سنی
دل لہ و اضیہ ہتاندی مسلمان سنی

من کلام مرحوم میرزا شفیع ابن صادق و واضح تخلص است

ای نزاکت چمنی ایچره خرامان سوسنی
خوبلق کشورتک تختنه سلطان سوسنی
صدقک یابی قاشنک صدقه سی قربان سوسنی
بر باخشله یاراشور کیم آلابوز جان سوسنی
بیله کینسه تیز اولور دللره دستان سوسنی

حرکات روینک قیلدی سهی سروینی بست
سنبله طره زلفنک شکنی وردی شکست
لاله نی داغه سالوب روینک ایدوب باده برست
ای کونکل قاش کوز اراده نه کزرسن بیله مست
بوخدی وهمنک که آوا برده نوکه قان سوسنی

ای ملک ابر یوزنک کوند می یا بدر تمام
کمکه روینکدن اولور مست اونکا باده جرام
برده سبز جلوه لئوب نازیله وبر قده قیام
کفر زلفنک داغدوب مست جیقوب ایله خرام
یله لر تا که ندر کفر ایله ایمان سوسنی

بو قد و قامتکا اطلس و خارا یاراشور
قاشلارنک گوشه سنه قلمه ایما یاراشور
ایده کرزنده لبتک لفظی مسیحا یاراشور
سنی هر کمکه سور باشنه سودا یاراشور
اوله سرکشته و دیوانه و حیران سوسنی

کونکه هر کونکه چچار در کهنکا سجده ایدر
سرو رفاره کلور قلعه قدنک باغنه کذر
غنچه کر آغزنک ایله قارشو دوره بوینن اکر
کفر عشقنک یشوب بر بره کیم ای کافر
دیسه لر واضحه بهاندی مسلمان سوسنی

میرزا شفیع مرحوم معشوقه بی در آغزینش بی باور عشقین یازر معشوقه خرامان سوسنی
بر تو اراده داند لبداز او هم مرا سده جات در میانم زلفوار چه اولور شست
مه لوسفرم رفعتی نظر دیدی در دل اشک روان کوه رسمیت بی لوسفران
آب نشان کوه و نسیم او لغبتی بیاک کماش شب فراقت و النهار
تجلی سرمایه عمر روز وصال بهیچان کیمین منجی کر کور کافرنگ ای قدر که
انکار الیز روز قیامت کر زاهد خوین بیله قینبی وصالک جنت طلبدن
بیله ز غیر نداشت و داع ارستان رسمیت قدیم و اطوار یاران خلقیت کیم
میل چه جبهه آن سبدل بداف شد و این تغیر بخلاف ای شهر شهید چه
شدی شهر شهیری کالبه راز اسرت نصرت کمالی دور از تو کیم

دیده چنین خون جگر ریخت ماتنظر قد وجهک لاجبالی کد ام خاک راه
 بتقبیل کرد نعل سمدت سر چرخ برینست و کد امین سر منزل نسیم طره
 مشکینت رشک صحرای چین در خانه زین جاوه کنان عربده جویان
 هر جا که بدین لشکر و شام بخرامی از رشک شود چرخ برین حلقه بکوشد
 عجز نندرد بجبین داغ غلامی بوشتر غلطله که دیر لر که کوزدن کیدر که کوشدن
 مادام که کوزده پیدم کوزده ایست که کوزدن کیدر که کوشدن
 کوزدن غلامی که کوزدن کوشدن ایست که کوزدن کیدر که کوشدن
 سر به جاندر هر جا که شرفات قبلیت چه دعا چه سدم دانی که بریدت
 چه نام چه پندار صد مردم و صفت ترزه صبا که یاری که نشن کند پیک
 بیالم ترکیب و جویند منقذی وصل مهر شکور و عدم امکان غلبه فرقت
 قهر شکسته بنی عشقند او دینه یاندروگ چون که کوزدن یا مادام یان
 باز آواز که پی نو دیده به نور میت و دل را سردی نه چاه خنده
 نه مجال گفتار نه زهره نشنند یاری قارنه قدرت صبر توت آه جان در
 کف چشم بر راه باز آواز آهوشید طلعتت بنابرده از جهان کشت و جویان
 بیدار چه جان فطن آید بین دست از ترنج عجبیت نشاقتن برین
 در مار که گندت مد سر سره داری

(قلیسه نك متنی)

میرزا شفیع مرحوم را معشوقه بود در تفلیس مدنی با او در عشق بازی می
 بودند آخر الامر او را از اهل دهات بر نواد زاده دادند بعد از او هم مراسله جات
 در میانه می بود از پی او نوشته است

مه نوسه فرم

رفتی ز نظر دیده زدل اشک روان کرد
 رسمیت پی نو سفران آب فشان کرد
 وایل اذا یغشی هلاک عاشق شب فراقست و النهار اذا تجلی سرمایه عمر
 روز وصال

هجران کیچه سین محتتی کر کوره کافر
 شک یو خدی که انکار ایلمز روز قیامت
 کر زاهد خود بین بیله ذوقینی و صالنگ
 جنت طالبندن نه بولور غیر ندامت

وداع دوستان رسمیت قدیم و اطوار یاران خلقیت کریم پس از چه چیست
 آن مبدل بلاف شد و این متغیر بخلاف

ای شهره شهر از چه شدی شهر بشهری
 کالبدرا اذا سرت فصرت کهلال
 دور از تو اگر دیده چنین خون جگر ریخت
 ماتنظر قد وجهک الا بخیال

کدام خاک راه بتقبیل کرد لعل سمدت سر بچرخ برینست و کد امین سر منزل
 ز نسیم طره مشکینت رشک صحرای چین

در خانه زین جاوه کنان عربده جویان
 هر جا که بدین شکل و شمایل بخرامی
 از رشک شود چرخ برین حلقه بکوشد
 و رعجز نه دره بجبین داغ غلامی

بو منک غلظدر که دیرار گوزدن کسیدر کو گلدن کیدر مادام که گوزده ایدیک
گوزده ایدیک شمیدیکه گوزدن گیتدیک کو گلده سن
گوز آغلار کیم سنی گورمز کو گل خود سندن آیرلمز
مگر جسم لطیفنک نازنینم سربسر جاندر

هر جا که اشراقات قلبیست چه دعا چه سلام وانجا که برید مجنست چه قاصد چه پیام
صدر حرم وصل تراراه صبا کو

یارای گذشتن نکند پیک خیالم

ترکیب وجودیم اقتضای وصال مهر گله در وعدم امکانیم غلبه فراق قهریگه
بنی عشقنک اودینه یاندر دیک

چونکه کوردک یانارام یان دوردک

بازا بازا که بی تودیده را نور نیست و دل راسرورنی

نه چاره خنده نه مجال کفتار

نه زهره نشست نه یارای رفتار

نه قدرت صبر نه قوت آه

جان در کف چشم بر راه

بازا باز خورشید طلعت نما برده از جمال بکشیبا مجلس حریفان یارای چه
جای قطعن ایدین.

دست از ترنج عجب نیست نشناختن بریدن

درتار هر کمندت صدسر بریده داری

غزل

نه قدر کیم فلکنک ثابت و سیاره سی، وار (۱)
اول قدر سینه ده غمزه نیک اوخوتنک یاره سی وار

دکل افلاکده کو کب کورونن چرخ بلند
اولوبن دیده سراپا سنکا نظاره سی وار

روزکاری قارادایم کیچه سی نار کیچر
هر کیمنک عشقده بیر یار ستمکاره سی وار

نیچه قان جوشه کلوب ایلمنون آه وفغان
کونکلمنک دیده کریان کیمی فواره سی وار (۲)

اول غزلدر که بو (واضح) دیدی بیر دردا هلی
ظاهرا لاله اوتاقنده فوناق قاره سی وار

(۱) بوغزلی شکی شاعر لر بندن میرزا نصرالله (ناصر) تخلصک ان یازیلاری
آراستدا بولدیق . «ممتاز»

(۲) واضحک بو غزلی (ودادی) طرفندن تنظیر ایدلمشدر. (فریدون بک)
مقطعی اثرینه کسوجوردکن کیمک اولدیغنی درک ایده بیلمه مشدر.

قان توکر خسته (ودادی) که دیمشدر واضح

کونکلمک دیده کریان کیمی فواره سی وار

آذربایجان ماتریالاری جلد ۱. ص ۱۶.

رنك ده (میرزا شفیع) شعرلری ایله علاقه دار اولان دیگر (۳) غزل.

غزل

گنجه لی «فاضل»

مطلع حنتك كوزل كیم نورشکن کوسنر
اود اورار آفاقه شیرین شورشکن کوسنر

کوسنر آشوب غوغای قیامت هر زمان
برقع آلتدن کل بوزی مستور شکن کوسنر

ایدا عشقنک ادیبی او کردور درس جنون
دارسر مشقین چکر منصور شکن کوسنر

خنجر مزکان ایده مست شہلا کوزلرنک
می ایچوب بدمست اولان مخمور شکن کوسنر

کل ینکافنک اوزره چین چین اول جلیا نیلرینک
آقآب اوزره شب دیچور شکن کوسنر

قامتک طوبی و جندن ورور نام و نشان
مومباتک بیل باغنده مور شکن کوسنر

اهل عرفانی ایدر صہای وحدندن خراب
زاهد ظاهر برسه دور شکن کوسنر

نوش نیشنک وصل هجراتنک مذاق جانده
جمع اولمش بریره زنیور شکن کوسنر

کاه می که جام میخواره کاهی میفروش
کاه نقل می کهی انکور شکن کوسنر

که اولوکنی تیر کزور (۱) اهل مسیح آسا و کاه
بی کس و بی خانمان رنجور شکن کوسنر

کوسنر جمهور شکن صورتنک کوز کوسیده
صورتنک کوز کوسیده جمهور شکن کوسنر

(فاضلی) ایسر قیله عشقنکده رسوای جهان
خانمانی غارت اولمش عور شکن کوسنر

(۱) بوت ترکیب چفتایجا در.

غزل

مخلص

درد عشقنك مرد صاحب زور شكمن كوسترر
كه هلاكو كاهيجه (۱) تيمور شكمن كوسترر

يانمغه مجبور ايدن بيلم ندر پروانه بي
وار ايسه نار اهل عشقه نور شكمن كوسترر

سرده آتشي دلده دودو اشك (يم) دودوده چرخ
جسم عاشق صورتا (وابور) شكمن كوسترر

بويله ديرار ملك محويته رسم دولتي
كيم سيلمان جاه اولورسه مور شكمن كوسترر

هر كسه حالجه واردر بر نجلگاه عشق
بيسون فرهاده كوه طور شكمن كوسترر

غيرت ارباب عشقه آفرين صد آفرين
دايما محزون ايكن مسرور شكمن كوسترر

بكزر ارباب ربانك حالي اول كاشانه به
ايچ يوزي ويران ديشي معمور شكمن كوسترر

نشئه ذاتيميدر چشمده جانانك عجب
هرنكپده عاشقه مخمور شكمن كوسترر

بر بري رخساره چاربلدق كه (۱) (مخلص) الامان
صورتا انسان اما حور شكمن كوسترر

(۱) (مخلص) تخلص اسعد پاشا، (بيك ايكي يوز آلتمش اوچ) تاريخ
هجرته كردستان (والی) سی ایکن (آمد) شهرینده وفات ایتمشدر. «ممتاز»

غزل

اسعد :

كوزلرنك كيم عاشقه مخمور شكمن كوسترر
اهل فقره مردم مفور شكمن كوسترر

قامتنك ياديله چكديم بس كه آه آنشين
خاطرم نار شجردن طور شكمن كوسترر

كوي جاناندين جدا عاشقار احوالين ديسم
دشت آرا بيكس فالان رنجور شكمن كوسترر

نشئه ميخواره باعث بولدوغين بولديم كتون
بو پريوش جام آرا مسرور شكمن كوسترر

قامت اوزره نار كيسودن آسلمش حقه؟ وار
دل انا لحق سويلسه منصور شكمن كوسترر

آسمانده كو كب سعد اولسه (اسعد) (۱) یرده در
بو سيدن بر سوادى نور شكمن كوسترر

(۱) بوغزلنك قاتلسی بزه معلوم دگاسدر. احتمال كسه بوده اسعد (مخلص)
پاشا) نك اولسون «ممتاز»

لغتجه

تیمور - کومور و زنده اولان تیمور، تیمور، دیمور، مشهور (امیر تیمور) ک آدیدر. مخلص پاشا ندنسه اشبو غلط مشهوری تصحیح ائده یلمه مشدر. معنی سی ایسه حدید. آهن در. بوگونکی لهجه مزده (تیمیر) و (دهمیر) شکلنده ایشله نیلن بو (تورک) کلمه سنی وقت ایکن بعضی عجم ادیب و شاعرلر یده دوغرو استعمال اینمشلر از جمله:

سلطان (تیمور) آنکه چرخ را دلخون کرد

وزخون عدو روی زمین کلکون کرد

درهفته شعبان سوی علیین تاخت

فی الحال زرضوان سروپایرون کرد - (بیاه لیدین جامی)

سلطان (تیمور) آنکه هم چو او شاه نبود

درهفتصدوسی ویک آمد بوجود

درهفتصد و هفتاد یکی کرد خروج

درهشتصد و هشت کرد عالم بدرود - (نامعلوم)

میر اعظم (تیمور) خان زجهان

رفت سوی بهشت و تخت بهشت

قبر او شد بهشت و تاریخش

سر قبرش نموده است بهشت

باد قایم مقام او بر تخت

شاهرخ خسرو فرشته سرشت - (علی بدرالدین هروی)

تانک - عیب معنی شهدر. داک. داگلاماق، داگلادی

سنبلیکی تاراغاندا یوزیغه (تانک) دورعرق

کیم بو او تبلیغ کیجه ننگ البته بولماس شبنمی - (مولانا لطفی)

سبزه خطینک خیالی بیرله اولسم ای پری

سبزه قیریم نی (تانک) کبر بواسه هجران نشتری - (احسن)

آذربایجان ادبیاتی

۱) ۸) نچی عصر هجری اعظم شعراسندن

سید عمادالدین «نسیمی»

نک ترجمه حال و مجموعه اشعاری (مصور) اولاراق شاعرک اوز شکلی ایله برابرغایت نفیس صورته طبع و تمیل ایدلمگده در.

۲

۸) نچی عصر هجری اعظم شعراسندن

سید قاسم انوار

نک ترجمه حال و مجموعه اشعاری گوزل و فوق العاده بیر سلیقه ایله جاب اولونماقدادر.

۳

۹) نچی عصر هجری اعظم شعراسندن

شاه اسماعیل «خطایی»

نک ترجمه حال و مجموعه اشعاری بک گوزل و لطیف بیر طرزده باسیلماقدادر. هر اوچ کتاب الک باقین زماندا طبعدن چقاچا قدر.

مولفی: سلمان ممتاز.

ناشری: «قومونیسیت» غزته سی

1926

361

قيمتى: ۲۵ قپك.